

Kriminalvården och barnkonventionen- vad innebär det?

Maya Wolinder Lind
Stina Sjödin

Kriminalvårdens uppdrag och vision

- Uppdrag verkställa straff och minska återfall i brott.
- Ansvarar för häkten, fängelser och frivården.
- Ett huvudkontor med 6 regioner fördelade på 57 VO.
- Likvärdig kriminalvård = rättsäkerhet för individen .
- Kriminalvårdens klienter
- ”Bättre ut”-bättre rustade liv utan kriminalitet och missbruk.

Kriminalvårdens kärnverksamhet

Häkte

- Häktad- ej dömd
- Restriktioner
- Isoleringsbrytande åtgärder
- Barn som häktas

Anstalt

- Placering- ej närhetsprincip
- Säkerhetsklasser
- Behandlingsprogram
- Olika uppdrag, ungdom, sexualbrott, relationsbrott
- Kvinnoanstalter

Kriminalvårdens kärnverksamhet

Frivården

- Att verkställa straff i frihet
- Merparten av klienterna
- Hur påverkas barn av en frivårdspåföljd?
- IÖV- elektronisk fotboja
- Behandlingsprogram och andra insatser

Nationella transportenheten

- Inrikes
- Utrikes
- Transporter av andra huvudmän
- Vem ansvarar för barnperspektivet ?

Vilka är barnen?

- Mellan 8000-10 500 barn har sin förälder i anstalt eller häkte, ännu större är gruppen barn med föräldrar under pågående frivårdspåföljd.
- Totalt berörs ca 30 000 barn av Kriminalvården.
- Medföljande barn (ca 20 per år)
- Barn som är själva är klienter (140 barn mellan 15-17 år häktades 2015)
- Barn som transporteras av NTE (2500 barn inrikes och ca 700 barn utrikes)

Särskilt utsatt grupp

- Osynlig grupp –begränsat stöd från samhället
- Okunskap om hur barnen påverkas av att ha en frihetsberövad förälder
- Barnen bär ofta skuld, tvingas hantera "hemligheten" eller försöker skyddas av sina föräldrar genom att inte få vetskap om frihetsberövandet
- COPING –behov av känslomässigt stöd/tidig kontakt
- Barnombudsmannen –pejling och dialog

Artiklar som Kriminalvården berörs av

- Artikel 3: *Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ skall barnets bästa komma i främsta rummet.*
- Artikel 9: *Konventionsstaterna skall säkerställa att ett barn inte skiljs från sina föräldrar mot deras vilja, utom i de fall då behöriga myndigheter, som är underställda rättslig prövning, i enlighet med tillämplig lag, finner ett sådant åtskiljande är nödvändigt för barnets bästa.*
- Artikel 12: *Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.*
- Artikel 37:

Barnens röster till makten

- Råd om besök och besöksmiljö; Låt mig få se hur min förälder bor/har det, gör rummen mysigare, gör det möjligt för oss att göra fler vardagssaker tillsammans.

"Att få följa med min pappa där han bor. Kunna se en film med honom. Äta mat med honom och kanske gå ut, även om det är någon typ av bur där uppe. Göra vanliga saker. Käka Mc Donalds."

- Berätta vilka regler som finns och varför de finns. Visa bilder på hur det ser ut inne på häktet/anstalten så att man kan förbereda sig.

Det är ju jättesvårt att hinna igenom alla de där dörrarna. Jag tänkte bara gud, har de någon jättefarlig här på häktet?"

- Råd kring bemötande, ställ frågor och var intresserad av mig.

"Ibland brukar jag prata med poliser här. Men ibland svarar de inte. Och ibland svarar de att jag får ta en målarbok."

- Råd kring kontakt, möjlighet till fler samtal/vecka och barn.
 - Möjliggör för snabbare och mer regelbunden kommunikation genom t.ex. mejl.
 - Skicka inte ut post med anstaltens namn tryckt på kuvertet.

"Det är klart att man uppskattar två samtal i veckan när jag inte ens fått höra av henne på flera veckor"

Barnens upplevelser

- Saknaden, att inte få träffas eller att inte ses lika ofta.
- Rädslan och oron. Det känns överkligt.
- Oro över vad som händer sedan. Tänk om min förälder eller syskon gör något dumt igen? Kommer allt bli bra igen?
- Att hålla hemligt för vissa. Jobbigt att behöva ljuga för kompisar och hålla reda på vad man har sagt och till vem.
- Oron över att klasskamrater googlar och läser på nätet och ser vad min förälder har gjort.
- Rädslan att bli likadan. Att göra samma eller liknande snedsteg.
- Att inte våga säga hur man har det.
- Att det blir ombytta roller, man börjar ta hand om familjen och vuxna.

Framtagande av styrande dokument för barnperspektivet inom Kriminalvården

- Uppdrag från generaldirektören
- Enhetlighet och jämnare nivå i barnrättsfrågan
- Teoretisk bas blandat med praktiska exempel för alla verksamhetsgrenar
- Exempel på innehåll: Rutiner för anmälningsskyldighet, utredning inför och uppföljning efter barnbesök, visitationer av barn, information till barn inför besök och på hemsidan mm.
- Intern och extern referensgrupp är kopplad till arbetet
- Barnrättighetsutredningen

Barnombudens uppdrag

Miniminivån

[1](#)

Kontakt med anhöriga

- Den intagnes möjlighet till kontakt med familj och omvärld är stark.
- Starka humanitära skäl för att avslå besök.
- Tillstånd för besök- äventyra säkerheten, motverkar den intagnes anpassning i samhället, eller att annan skada uppkommer. Besökaren kontrolleras i belastningsregister.
- En grundläggande utgångspunkt är att ett barn har rätt att ha kontakt med den frihetsberövade föräldern, om det kan anses vara det bästa för barnet. Inte det omvända!
- Samtycke- vårdnadshavare under 18 år.
- Besöksrum och besökslägenhet, bevakat/obevakat.
- Andra kontaktmöjligheter- telefon och brev.

Barn som brottsoffer

- Definition brottsoffer
- Barn som brottsoffer- särskild bedömning.
- Kontaktmöjligheter utifrån barnets bästa-utredas nogsamt.
- Bedömning utifrån risk och säkerhet
- Yttrande socialtjänsten
- Behov av att möta en förälder som är förövare

Samverkan

- Socialtjänsten
 - Yttrande till utredning
 - SoL-anmälan
 - Vårdsnadsomgång
 - Medföljande
- Ideell sektor- BUFFF, Solrosen

Film om besök

Besök i anstalt

- Barnbesöksrum
- Besökslägenhet
- Barnvänlig miljö från CV till besöksrum
- Förberdelser
- Uppföljning
- Informationsmaterial
- Besökstider

Föräldrastödjande insatser

- Föräldragrupper
- Godnattsagor inifrån
- Föräldrastöd i vardagen

Pågående parallella processer

- Ny e-kurs för barnperspektivet
- Nytt föräldrargruppsmaterial
- Ny nationell utbildning för barnombud
- Nya barnsidor på externa webben
- Utställning på polismuséet i Stockholm –SWECO/BUFFF
- EU-samarbete under utveckling –första mötet i Zagreb i maj

Knäckfrågor

- Hur kan vi utreda "barnets bästa" i olika situationer? Redskap för detta?
- Hur får vi barnperspektivet att genomsyra hela verksamheten?
- Hur kan vi synliggöra och öka kunskapen om barn till frihetsberövande?
- Hur kan vi samverka med andra aktörer som verkar för barnets bästa för att stödja barn med frihetsberövade föräldrar?